

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/291/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7513202721
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrej Šalata
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7513202721.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci žalobcu Intrum Justitia Debt Finance AG, 6300 Zug, Industriestrasse 13C, IČO: CHE-100.023.266, Švajčiarsko, proti žalovanému A. A., v súčasnosti na neznámom mieste, o zaplatenie 184,59 € s prísl., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného OZ právna pomoc spotrebiteľom, Košice, Sofijská 13, IČO: 42 247 268, o odvolaní žalobcu proti rozsudku 24C/297/2013-109 z 18.12.2014 Okresného súdu Košice I

rozhodol:

M e n í rozsudok vo výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka tak, že žalobca nie je povinný nahradiť trovy konania vedľajšiemu účastníkovi 52,37 €.
Žalobcovi sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania a vedľajší účastník nemá právo na ich náhradu.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa (ďalej len súd) rozsudkom žalobu zamietol, žalovanému náhradu trov konania proti žalobcovi nepriznal a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť trovy konania vedľajšiemu účastníkovi 52,37 € (trovy právneho zast.) „k rukám“ jeho zástupcu JUDr. Ladislava Mikluša, advokáta, v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto „uznesenia“.

Súd v odôvodnení rozsudku, o. i., uviedol: O náhrade trov rozhodol podľa § 142 ods.1 O. s. p. (jeho znenie citoval). Žalovaný mal v konaní úspech, preto by mu patrilo právo na náhradu trov proti žalobcovi. Žalovaný si však trovy neuplatnil, preto mu náhradu trov proti žalobcovi nepriznal. Vo vzťahu medzi vedľajším účastníkom a žalobcom podľa cit. zákonného ust. rozhodol tak, že vedľajšiemu účastníkovi priznal plnú náhradu trov potrebných na účelne bránenie práva žalovaného ako spotrebiteľa. Trovy vedľajšieho účastníka spočívajú v trovách jeho zástupcu, keďže ho v tomto konaní zastupoval advokát. Trovy právneho zast. vyčíslil podľa § 10 ods.1, § 14 ods.1, § 16 ods.3 vyhl.č.655/04 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Základná sadzba tarifnej odmeny za 1 úkon právnej služby, vychádzajúc z výšky peňažného plnenia, ktorého sa právna služba týkala (t.j. 184,59 €), je 18,26 €. Tarifná odmena v tejto výške patrí zástupcovi za tieto úkony právnych služieb: 1. prevzatie a príprava zast. (18.12.2013), 2. písomné vyjadrenie k žalobe (11.1.2014), spolu 36,52 €. Zástupcovi ďalej patrí aj náhrada výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné (tzv. režijný paušál) vo výške 1/100 výpočtového základu za každý úkon právnej služby. 1/100 výpočtového základu v r.2013 bola 7,81 € a v r.2014 8,04 €. Režijný paušál je spolu 15,85 €. Spolu tarifná odmena a režijný paušál je 52,37 €. V súlade s § 149 ods.1 O. s. p. zaviazal žalobcu, aby priznanú náhradu trov zaplatil „k rukám“ zástupcu vedľajšieho účastníka konania.

I Proti rozsudku podal žalobca v zák. stanovenej lehote odvolanie, ktorým podľa § 205 ods.2 písm. f) O. s. p. napadol predmetný rozsudok, čo do výroku č. III, ktorým ho súd zaviazal na náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi 52,37 €, v lehote do 3 dní od právoplatnosti uznesenia, a žiadal, na základe § 220 O. s. p., rozsudok v napadnutej časti zmeniť tak, že vedľajšiemu účastníkovi sa náhrada trov konania neprizná. II Súd v napadnutom rozsudku rozhodol tak, že žalobu voči žalovanému zamietol z dôvodu námietky premlčania vznesenej vedľajším účastníkom a v súlade s § 5b zák. o ochrane spotrebiteľa a jeho zaviazal na náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi. S týmto rozhodnutím v napadnutej

časti nesúhlasí. Dôvodom zamietnutia žaloby bolo, že súd posúdil jeho nárok „uplatnení“ v predmetnom konaní ako premlčaný. Premlčanie práva predstavuje kvalifikované uplynutie času stanoveného zák. na uplatnenie práva. Tzn., že ak oprávnená osoba, v tomto prípade on - žalobca, neuplatní svoje právo v zák. stanovenej dobe, jej nárok, teda možnosť súdnej vynútiteľnosti práva, zaniká, avšak právo nezaniká. Nekoná (žalobca) tak v rozpore s právom, ak si svoju premlčanú pohľadávku uplatní v súdnom konaní. Na premlčanie súd prihliada v zmysle príslušných ust. O. z. len na kvalifikovanú námietku. V prípade spotrebiteľských zmlúv však s účinnosťou od 1.5.2014 právny poriadok určuje orgánu „rozhodujúceho“ o nároku „vyplyvajúceho“ zo spotrebiteľskej zmluvy povinnosť prihliadať na premlčanie i bez návrhu. Vychádzajúc z § 5b zák. o ochrane spotrebiteľa (jeho znenie citoval) je teda povinnosťou súdu prihliadnuť na premlčanie nároku žalobcu aj bez námietky premlčania vznesenej hlavným účastníkom alebo vedľajším účastníkom. Uvedené sa vzťahuje aj na prípady akejkolvek inej zákonnej prekážky. Procesný kódex rozlišuje 2 typy vedľajších účastníkov, ktorí môžu vystupovať v sporovom konaní. Podľa právnej úpravy 93 ods.1 O. s. p. ako vedľajší účastník môže sa popri žalobcovi alebo žalovanom zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku...a podľa § 93 ods.2 O. s. p. ako vedľajší účastník sa môže popri žalobcovi alebo žalovanom zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného prepisu, akým je napr. zák.č.250/07 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Legitimáciu na vstup vedľajšieho účastníka do konania mu dáva samotný zák., pretože sa predpokladá, že svojím aktívnym pôsobením poskytne účastníkovi, na strane ktorého v konaní vystupuje, pomoc v spore. Zák. o ochrane spotrebiteľa predpokladá existenciu takýchto združení, ktoré sú založené na ochranu spotrebiteľa a jeho práv a v konaní na súde môžu byť účastníkom konania, ak sú takéto ciele hlavnou náplňou jeho činnosti. Vychádzajúc z uvedeného je zrejmé, že zákonodarca mal v úmysle vytvoriť priestor na vstup subjektu, ktorý bude aktívne chrániť spotrebiteľov v tzv. spotrebiteľských súdnych sporoch. Navyše, zákonodarca ich existenciu a činnosť podporuje aj tým, že na základe § 25 zák. o ochrane spotrebiteľa majú združenia na ochranu spotrebiteľa za splnenia daných podmienok právo uchádzať sa o poskytnutie príspevku od Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len MH SR). Preto argument združení v znení, že ide o nemajetné subjekty, ktoré nemajú potrebné materiálne ani personálne zázemie, nie je pravdivý. Tiež je namieste otázka, ako si takéto združenie už pri svojom samotnom vzniku predstavovalo svoju existenciu a najmä pomoc a ochranu spotrebiteľov, ak na to zjavne nemá predpoklady a tiež s ohľadom na skutočnosť, že nie je jedinou úlohou takéhoto združenia pomáhať spotrebiteľom v súdnom spore. V napadnutom rozhodnutí súd uviedol, že vedľajšiemu účastníkovi priznáva náhradu trov konania z dôvodu, že zástupca vedľajšieho účastníka vzniesol v predmetnom konaní námietku premlčania. K vstupu vedľajšieho účastníka do konania došlo 18.12.2013 a vedľajší účastník podal k žalobe vyjadrenie 11.1.2014. V oboch prípadoch išlo o formulárové podania zástupcu vedľajšieho účastníka. Je absurdné, že práve za formulárové podania, ktoré využil vedľajší účastník v stovkách ďalších súdnych konaní, by mu mala byť priznaná náhrada trov právneho zast. Vedľajší účastník zjavne nevedel, do akého právne jednoduchého alebo naopak, zložitého súdneho konania vstupuje a či v ňom skutočne účelne využije právne zast. V prvom rade je súd povinný dodržiavať všetky zákonné predpisy a práve § 5b zák. o ochrane spotrebiteľa ukladá súdu prihliadnuť na premlčanie jeho nároku bez toho, aby ho na to upozornil vedľajší účastník alebo žalovaný. Navyše, ak by súd považoval námietku premlčania za rozhodujúcu skutočnosť, mohol vo veci rozhodnúť bezprostredne po jej vznesení a na jej základe. Po skutkovej a právnej stránke sa s prípadom vysporiadal súd sám, pričom vykonal rozsiahle dokazovanie a náležite odôvodnil svoje rozhodnutie v merite veci. V súčasnosti bol súd povinný bez ohľadu na aktivitu vedľajšieho účastníka na premlčanie jeho nároku prihliadnuť už z úradnej povinnosti a zohľadniť tak stav v čase jeho rozhodovania. Podporne poukázal na § 154 ods.1 O. s. p. (jeho znenie citoval). Vzhľadom na vysoký štandard ochrany spotrebiteľa zák. a následne súdmi SR je zbytočné a neúčelné, aby bol spotrebiteľ v konaní chránený aj vedľajším účastníkom s vlastným právnym zast. Žalovaný ako spotrebiteľ by dosiahol v konaní rovnaký úspech bez pričinenia vedľajšieho účastníka, a to práve z dôvodu povinnosti súdu ex offa prihliadnuť na premlčanie nároku. Vedľajší účastník neuviedol žiadne iné skutočnosti ani právne argumenty nad rámec tých, ktoré je súd povinný zistiť sám z úradnej povinnosti, a ktoré by súd viedli k zamietnutiu žaloby. Je preto potrebné uviesť, že všetky vedľajším účastníkom uvádzané argumenty vyplývajú z príslušných ust. právnych predpisov platných v SR. Jednou zo základných zásad konania pred súdmi, ako aj fungovania justície ako takej, je zásada „uira“ novit curia, ktorá má svoj legislatívny odraz v § 121 O. s. p. (citoval, čo uvádza). Preto súd rozhodujúci v konaní musí bez akýchkoľvek pochybností v každej veci, v ktorej sa uplatňuje nárok zo zmluvy, bez návrhu posúdiť prípadný spotrebiteľský charakter predmetnej zmluvy. Pokiaľ sa skutočne v konaní jedná o spotrebiteľský spor, takisto musí zistiť, či právny úkon na základe ktorého sa spor odvíja, teda predmetná zmluva obsahuje všetky náležitosti vyplývajúce zo zák.č.258/01 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, resp. 129/10 Z.

z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľa a posúdiť spor aj s ohľadom na zák.č.250/07 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. III. Trovami konania v zmysle 137 O. s. p. je, o. i., aj odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát. Povinnosť hradiť trovy konania spočíva v tom, že súd uložil jednému z účastníkov povinnosť nahradiť trovy konania, ktoré v priebehu konania druhý účastník musel znášať, resp. už zaplatil. Táto povinnosť nezahŕňa všetky trovy konania, ale iba tie, ktoré boli potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva, teda súd nemôže uložiť účastníkovi konania povinnosť hradiť také trovy, ktoré druhý účastník vynaložil zbytočne. Predpokladom priznania náhrady trov konania v konaní úspešnému účastníkovi je účelnosť trov vynaložených na uplatňovanie alebo bránenie práva. Posúdenie otázky účelnosti vynaložených trov právna úprava ponecháva na zváženie súdu, ktorému nemožno toto oprávnenie uprieť. Naopak, je povinnosťou súdu prihliadnúť na osobitosti každého jedného prípadu a svoje úvahy a závery dostatočne odôvodniť. Neplatí totiž, že trovy právneho zast. advokátom sú vždy trovami potrebnými na účelné uplatňovanie a bránenie práva. Takýto záver nemá oporu nielen v jazykovom výklade uvedeného § 142 ods.1 O. s. p., ale ani pomocou interpretačných metód nie je možné korektne uviesť presvedčivé argumenty pre právny názor vynímajúci trovy spojené so zastupovaním advokátom z posúdenia toho, či boli potrebné k účelnému uplatňovaniu alebo bráneniu práva alebo neboli. Základnou zásadou, ktorá ovláda rozhodovanie o náhrade trov civilného súdneho konania, je zásada úspechu vo veci uvedená v § 142 ods.1 O. s. p. (jeho znenie citoval). Právo úspešnej procesnej strany voči neúspešnej strane vychádza zo základného princípu 2 strán v kontradiktórnom postavení. V prípade, ak účastník, ktorý mal vo veci úspech, náklady potrebné k účelnému uplatňovaniu alebo bráneniu práva skutočne vynaložil, tak je priznanie náhrady účelne vynaložených trov konania v sporovom konaní pravidlo, z ktorého však existujú výnimky, ako napr. § 143, § 147 ods.1 a § 150 O. s. p. Citoval znenie § 150 ods.1 O. s. p. V prípade rozhodovania o náhrade trov konania je potrebné prihliadať k všetkým okolnostiam prejednávanej veci, ktoré môžu mať vplyv na stanovenie povinnosti náhrady trov konania, ktoré boli účastníkmi vynaložené k účelnému uplatňovaniu alebo bráneniu práva. Úlohou súdu preto nie je mechanicky rozhodnúť o náhrade trov konania podľa jeho výsledku, ale zvážiť, či neexistujú ďalšie rozhodujúce okolnosti majúce podstatný vplyv na priznanie alebo nepriznanie náhrady účelne vynaložených trov. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu (ďalej len NS) SR 7MCdo 1/2014 je súd rozhodujúci o priznaní náhrady trov konania povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom konania v spore. Účelnosť spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje ich medze. Je preto potrebné rozlišovať medzi právom na právnu pomoc a nárokom na náhradu trov konania za poskytnutú právnu pomoc. Účastník konania, ktorý udelí advokátovi plnú moc na zastupovanie v konaní pred súdom, si musí byť vedomý rizika, že mu v konaní právo na náhradu trov konania nemusí vzniknúť alebo mu náhrada trov konania nebude priznaná z rôznych zák. prípustných dôvodov. Právo na právnu pomoc a právo na náhradu trov konania nie sú nerozlučne späté, aj keď spolu súvisia. Právo na náhradu trov konania, vrátane tých, ktoré sú spojené so zastupovaním advokátom, sa odvíja od iných predpokladov než samotná možnosť nechať sa v konaní zastupovať. Súd, ktorý rozhoduje o priznaní či nepriznaní náhrady trov konania, musí prihliadať nielen na procesnú úspešnosť v spore, ale aj na účelnosť vynaložených trov. Na uvedené poukazuje aj v napadnutom rozhodnutí. Aj v prípade, že súd nemá výhrady voči paušálnemu vstupu združení na ochranu spotrebiteľa do konaní, je potrebné každý prípad, vrátane tohto, vnímať v kontexte ďalších stoviek konaní, do ktorých vedľajší účastník vstúpil za situácie, keď pre všetky tieto prípady je príznačné, že do nich vstúpil v krátkom časovom úseku hromadne a to bez akejkoľvek nadväznosti na osobu žalovaného ako spotrebiteľa, kde na strane žalobcu vystupuje obmedzený okruh subjektov. Je na mieste poukázať i na spôsob vstupu vedľajšieho účastníka do týchto konaní, ktorý je neadresný, uskutočnený len oznámením o vstupe do konania so žiadosťou o doručenie žaloby s prílohami, a to všetko bez akejkoľvek znalosti predmetu konania len predpokladajúc podľa žalobcu, že sa jedná o spotrebiteľský spor, pričom neraz ide dokonca o prípady právoplatne skončených sporov. Takáto neznalosť predmetu konania neumožňuje chápať záujem vedľajšieho účastníka na výsledku sporu, ak nemá základnú vedomosť o tom, aké právo a právo koho má ako subjekt na to zriadený chrániť. Navyše, obrana žalovaných v jednotlivých konaniach spočíva v paušálnych úkonoch, ako napr. námietka premlčania nároku žalobcu bez akejkoľvek nadväznosti na postoj žalovaného k plneniu príp. premlčaného dlhu predstavujúceho naturálny obligačný záväzok a takisto neadresne, bez akejkoľvek špecifikácie konkrétneho prípadu, poukazuje na spotrebiteľský charakter veci s potrebou skúmania existencie neprijateľnej podmienky. Vo všetkých prípadoch vedľajší účastník paušálne vyjadruje súhlas s rozhodnutím veci bez nariadenia pojednávania a pre prípad jeho nariadenia vopred ospravedlňuje svoju prípadnú neúčast'. Vyjadrenia vedľajšieho účastníka predstavujú formulárové podania, ktoré majú podobu použitého vzoru a navzájom sa odlišujú len v minimálnej miere, a to práve tak, aby mohlo byť podanie čo do určitosti účastníkov

a predmetu konania dostatočne individualizované. Základ právnej argumentácie vrátane jej štylizácie a formálneho „vyjadrenie“ však bude totožný alebo len s drobnými odchýlkami. Za týchto okolností je nutné konštatovať, že spísanie takéhoto podania predstavuje skôr administratívny úkon než vykonanie úkonu právnej služby. Okrem toho je v každom konaní zastúpený advokátom bez zreteľa na právnu či skutkovú náročnosť sporu. Podľa jeho názoru právne zastupovanie advokátom by bolo odôvodnené len v náročných právnych veciach, čo, samozrejme, nie je prípad vznesenia námietky premlčania. V tomto prípade združenia vzbudzujú dojem účelovosti takéhoto konania, ktoré spočíva len vo vstupe do konania spolu so splnomocneným advokátom za účelom dosiahnutia odmeny. Otázkou účelnosti trov konania, najmä vo vzťahu k zast. účastníka konania advokátom v prípadoch hromadných a administratívne jednoduchých podaní sa vo viacerých nálezoch zaoberal aj Ústavný súd (ďalej len ÚS) Českej republiky (napr. IV.ÚS 3259/11, III.ÚS 3303/11, I.US 988/12), ktorý dospel k rovnakému záveru o ich neúčelnosti a k súladu rozhodnutí súdov, ktoré v konaniach o nepriznaní náhrady trov konania práve z dôvodu ich neúčelnosti, náhradu trov konania účastníkovi nepriznali. Účelnosť vynaložených nákladov je podmienkou priznania ich náhrady. Odvolaciemu súdu dal do pozornosti najmä judikatúru NS SR. NS SR v uzneseniach 2Sži/6/2014 zo 16.4.2014 a 2Sži/10/2014 z 26.6.2014 poukázal na efektívnosť trov konania v prípade jednoduchých podaní, za aké možno v danom prípade považovať aj námietku premlčania. Súd sa v predmetnom prípade nezaoberal hodnotením postupu žalobcu, ktorý sa na jednoduché podanie nechal zastúpiť advokátom, ale vo vzťahu k uplatnenej náhrade trov konania, možno jeho krok hodnotiť ako neefektívny a trovy konania, ktoré vznikli, ako vynaložené neúčelne. Vo vzťahu k tomuto konaniu uviedol, že námietka premlčania na to, aby bola právne relevantná a súd sa ňou zaoberal, nemusí byť vznesená v žiadnej predpísanej forme a ako to vyplýva zo súčasnej právnej úpravy a judikatúry súdov, v konaní ju môže podať žalovaný, ale toto právo má aj subjekt, ktorý v konaní vystupuje na jeho podporu a v prípade spotrebiteľských zmlúv ide dokonca o povinnosť súdu na premlčanie prihliadnuť. Citoval, čo súd v predmetnom uznesení ďalej uviedol. Týmto poukázal aj na uznesenie NS SR 6MCdo/5/2013 z 19.3.2014 (z jeho odôvodnenia citoval). Závery NS SR možno aplikovať v aj v prejednávanej veci, nakoľko sa jedná o skutkovo a právne obdobnú prax. S prihliadnutím na princíp právnej istoty je tiež potrebné uviesť, že právna teória i súdna prax rozoznávajú 2 základné typy záväzností rozhodnutí NS, resp. súdov vyššieho stupňa, a to záväznosť „kasančnú“ (inštančnú, t.j. v tej istej veci) a záväznosť precedenčnú (judikatórnu). V prípade tzv. precedenčnej záväznosti existuje možnosť, aby všeobecný súd nereflektoval závery súdu vyššieho stupňa tým, že v dobrej viere predostrie konkurujúce úvahy a začne s konkrétnym „rozhodnutím“ súdu vyššieho stupňa zmysluplný právny dialóg. Pokiaľ však súd uzavrie, že na odchýlky postup nie sú relevantné dôvody, je rešpektovanie rozhodnutí NS SR súdmi nižšieho stupňa nevyhnutné pre zachovanie princípu právnej istoty, keďže jednou z úloh NS SR je dbať o jednotný výklad a aplikáciu právnych predpisov aj vlastnou rozhodovacou činnosťou. Obsahom princípu právnej istoty je princíp predvídateľnosti práva, ktorý sa nevzťahuje len na predvídateľnosť účinku právnych noriem, ale aj na predvídateľnosť súdneho rozhodnutia a výsledku súdneho konania (nález ÚS SR IV ÚS14/2007 zo 17.5.2007). Do pozornosti odvolacieho súdu dal aj uznesenie ÚS SR I.ÚS615/2014-11 z 28.11. (správne 10.) 2014 (z jeho odôvodnenia rozsiahlo citoval). Účelnosťou trov vynaložených vedľajším účastníkom v súdnom konaní sa zaoberal aj, napr. Krajský súd (ďalej len KS) v Banskej Bystrici v uznesení 17Co/91/2012 a KS v Bratislave v uznesení 3Cob/259/2011. Podľa názoru KS v Nitre v uznesení 8Co/207/2014. Odvolací súd v odôvodnení predmetného uznesenia vyhodnotil neúčelnosť trov vedľajšieho účastníka spojených s jeho právnym zast. (citoval, čím pritom argumentoval). Rovnako sa KS v Nitre vysporiadal s otázkou trov vedľajšieho účastníka v uznesení 8Co/67/2013, podľa ktorého právo na právne zast. treba odlišovať od práva na náhradu trov konania, ktoré je podmienené účelnosťou vynaložených trov. Tiež poukázal aj na skutočnosti uvedené v najnovšom uznesení KS Košice 5Co/15/2014, ktorým bol zmenený výrok uznesenia súdu I. stupňa o zastavení konania a priznaní trov konania vedľajšiemu účastníkovi. Citoval, čo KS uviedol. Citoval, čo rovnako tak KS v Prešove v uznesení 12Co/69/2013, ktorým rozhodoval o náhrade trov konania vedľajšieho účastníka pri späťvzati žaloby žalobcom a následnom zastavení konania, konštatoval. IV Argumentácia vedľajších účastníkov spočívajúca v európskej legislatíve a judikatúre ochrany spotrebiteľa vychádza z nesprávnej a neúplnej interpretácie. Ako bolo uvedené, zákonodarca vytvoril priestor pre existenciu a činnosť združení na ochranu spotrebiteľa a novelou zák. o ochrane spotrebiteľa s účinnosťou od 1.5.2014 zaviedol do právneho predpisu § 5b, ktorým príslušným orgánom ukladá povinnosť prihliadnuť na premlčanie práva alebo inú zákonnú prekážku, ktorá by celkom alebo sčasti znemožnila priznanie žalovaného nároku žalobcovi. V rámci MH SR funguje niekoľko útvarov, ktorých náplňou práce je práve ochrana spotrebiteľa, a to v širšej rovine, ako poskytujú združenia na ochranu spotrebiteľa. Na základe uvedeného má za to, že zákonodarca pripravil vysoký štandard ochrany spotrebiteľa a splnil tak všetky svoje záväzky vyplývajúce z európskych princípov ochrany

spotrebiteľa. Základný právny predpis, na ktorom je budovaná ochrana spotrebiteľa v celoeurópskom kontexte je Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Práve od čl.7 ods.1 tejto smernice odvodzujú združenia na ochranu spotrebiteľa svoju existenciu, postavenie a práva. V nadväznosti na čl.38 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len EÚ), ktorý vykonáva smernicu o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, a ktorý uvádza, že politiky Únie zabezpečenia vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, nie je však zrejmé ani len právo združenia na ochranu spotrebiteľa na vstup do konania v pozícii vedľajšieho účastníka na strane spotrebiteľa a určite nie dokonca právo na právnu pomoc a právo na náhradu trov právneho zast. K skutočnosti, že ani zákonodarca nie je spokojný so vzniknutým stavom, prispieva novela O. s. p. s účinnosťou od 1.1.2015, zák.č.353/14 Z. z. Uvedeným právnym predpisom zákonodarca upravil postavenie a práva vedľajšieho účastníka. Má teda za to, že nielen slovenské súdy, ale aj zákonodarca považuje pretrvávajúci stav, kedy sa zástupcovia vedľajších účastníkov na súdnych konaniach vedených voči spotrebiteľom zúčastňujú bez vedomia alebo dokonca proti vôli žalovaného spotrebiteľa, za nesprávny. Postavenie združenia na ochranu spotrebiteľa v predmetnom konaní tak limitoval a uprednostnil slobodnú vôľu účastníka konania pred nanúteným konaním vedľajšieho účastníka, niekedy dokonca aj proti vôli hlavného účastníka. Z uvedeného vyplýva, že v Smernici Rady 93/13/EHS a Charte základných práv EÚ sa nenachádza ust., ktoré by upravovalo právo združení na ochranu spotrebiteľov stať sa vedľajšími účastníkmi v individuálnych sporoch týkajúcich sa spotrebiteľov. Hoci uvedené dokumenty vyžadujú v sporoch, ktoré sa týkajú predajcu alebo dodávateľa a spotrebiteľa, aktívny postup vnútroštátneho súdu rozhodujúceho v týchto sporoch, ktorý nezávisí od zmluvných strán, v každom prípade nemožno tvrdiť, že odmietnutie pripustiť vstup združenia do konania ako vedľajšieho účastníka na podporu spotrebiteľa predstavuje porušenie práva tohto spotrebiteľa na účinný prostriedok nápravy pred súdom tak, ako ho zakotvuje čl.47 charty. Okrem toho vedľajšie účastníctvo združenia na ochranu spotrebiteľov nemožno stavať na rovnakú úroveň ako právnu pomoc poskytovanú v určitých prípadoch podľa tohto čl. osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky. Uvedené vyplýva z rozsudku Súdneho dvora (ďalej len SD) vo veci C-470/12. V súlade s uvedeným je zrejmé, že ani postavenie vedľajšieho účastníka v súdnom konaní nie je bezvýhradné a absolútne právo združenia na ochranu spotrebiteľa. Odhliadnuc od uvedeného, ak sa už vedľajší účastník na súdnom konaní zúčastní, opakovane uviedol, že v žiadnom prípade nespochybňuje právo každého na právne zast., odôvodnené v prípade združení na ochranu spotrebiteľa najmä v skutkovo a právne zložitých súdnych konaniach, ktoré vyplýva z čl.47 ods.2 Ústavy SR. Je však spravodlivé zaoberať sa otázkou náhrady trov právneho zast. Vychádzajúc z vedľajšími účastníkmi prezentovanej európskej legislatívy a judikatúry uviedol, že právo vedľajšieho účastníka na náhradu trov právneho zast. nevyplyva zo žiadneho ust. právneho predpisu alebo rozhodnutia súdu, a to ani z rozsudku SD vo veci C-279/09. V predmetnom rozsudku sa súd zaoberal prejudiciálnou otázkou v znení, či právo Únie a osobitne zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že táto zásada bráni tomu, aby vnútroštátna právna úprava podmieňovala podanie žaloby na súd zaplatením preddavku na trovy konania a stanovovala, že právna pomoc sa nemôže právnickej osobe poskytnúť, aj keď ju nie je schopná zaplatiť. SD preskúmal k predmetnej veci judikatúru Európskeho dvora pre ľudské práva (ďalej len ESLP) so záverom, že právo na prístup k spravodlivosti predstavuje prvok vlastný právu na spravodlivý proces s tým, že sťažovateľ má mať možnosť účinne obhajovať vec na súde. Právo na spravodlivý proces však nie je absolútne. ESLP v rozhodnutiach o právnej „pomoc“ vo forme zastúpenia advokátom rozhodol, že otázka, či je právna pomoc nevyhnutná na to, aby bolo konanie spravodlivé, sa musí posudzovať vzhľadom na skutočnosti a okolnosti osobitné pre každú jednu vec a závisí najmä od závažnosti konania pre žiadateľa, zložitosti uplatneného práva a konania, ako aj od schopnosti žalobcu účinne obhajovať svoju vec. SD z uvedeného a ďalších skutočností vyvodil záver, že poskytnutie právnej pomoci právnickým osobám nie je v zásade vylúčené, ale ho treba posúdiť s ohľadom na príslušné právne predpisy a situáciu dotknutej spoločnosti, pričom je možné zohľadniť predmet sporu, najmä hospodárske záujmy na ňom. Záverom súd uviedol, že zásada účinnej súdnej ochrany, ako je ustanovená v čl.47 Charty základných práv EÚ, sa má vykladať v tom zmysle, že nie je vylúčené, aby sa jej dovoľovali právnické osoby a pomoc poskytnutá na základe tejto zásady môže zahŕňať najmä oslobodenie od platenia preddavku na trovy konania a/alebo zastupovanie advokátom. Vnútroštátny súd môže zohľadniť všetky okolnosti individuálnych prípadov. Na tomto mieste súdu pripomenul, že združenie na ochranu spotrebiteľa je zo zák. oslobodené od platenia súdneho poplatku a nespochybňuje ani jeho právo na právne zast. advokátom. Avšak, ako bolo poukázané, právo na právne zast. nie je totožné s právom na náhradu trov právneho zast. Navyše, uvedený rozsudok sa týkal súdneho konania právnickej osoby s hospodárskymi záujmami na konaní, keďže hlavným účastníkom vnútroštátneho konania bola nemecká spoločnosť DEB Deutsche Energiehandels - und Beratungsgesellschaft mbH, ktorej vznikol niekoľkomiliardový (€) ušlý zisk. V uvedenom rozsudku súd nedospel k záveru, že právo na

právne zast. v súdnom konaní automaticky znamená aj právo na náhradu trov konania za právne zast. Nadväzujúc teda na čl.47 Charty základných práv EÚ (citoval, čo uvádza) je zrejme, že právo na právnu pomoc nie je upreté žiadnej osobe, avšak opäť z uvedeného nevyplýva, že by toto právo bolo totožné s právom na náhradu trov právneho zast. Navyše, právna pomoc pre ľudí - spotrebiteľov nevynímajúc - v materiálnej núdzi je ošetrovaná zákonodarcom v O. s. p. v prípade oslobodenia od platenia súdneho poplatku a tiež v prípade možnosti využiť právne zast. prostredníctvom Centra právnej pomoci, ktorého cieľom je práve zlepšovanie prístupu k spravodlivosti pre ľudí v materiálnej núdzi, t.j. pre tých ľudí, ktorí pre nedostatok prostriedkov nemôžu využívať existujúce právne služby. Z uvedeného rozsudku vo veci C-270/09 vyplýva tiež skutočnosť, že právo na poskytnutie právnej pomoci upravené v čl.47 nie je zaradené v Hlave IV Charty základných práv EÚ týkajúcej sa solidarity, a preto toto právo nie je ponímané ako sociálna pomoc. Takisto aj včlenenie ust. o poskytovaní právnej pomoci do čl. charty, týkajúceho sa práva na účinný prístup k spravodlivosti, naznačuje, že pri posúdení potreby poskytnutia tejto pomoci sa má za východiskový bod zobrať právo samotnej osoby, „ktorého“ práva a slobody zaručené právom Únie boli porušené, a nie všeobecný záujem spoločnosti, aj keď tento môže byť jedným z prvkov posudzovania potreby pomoci. V Nemá výhrady voči vstupu združenia na ochranu spotrebiteľa v prípade, ak spotrebiteľ je o jeho účasti v konaní informovaný, súhlasí s ňou, príp. udelí takémuto združeniu plnomocenstvo na zastupovanie v konaní. Je však zrejme, že ak takéto združenie má za cieľ chrániť a pomáhať spotrebiteľom, malo by byť dostatočne personálne a finančne vybavené, aby mohlo svedomito vykonávať svoju činnosť. Samotné súdy označujú tieto subjekty za profesionálne združenia. Preto, vzhľadom na predmet činnosti združenia na ochranu spotrebiteľa, je predpoklad jeho orientácie minimálne v hmotnom spotrebiteľskom práve. Ani procesné uplatnenie hmotného práva v stovkách skutkovo jednoduchých a takmer totožných prípadoch nie je možné považovať za účelné. Cieľom zákonodarcu rozhodne nebolo vytvorenie legislatívneho priestoru pre subjekt, ktorého jediným úkonom v konaní bude udelenie generálneho plnomocenstva na zastupovanie advokátovi. Rovnako tak si mohol zvoliť advokáta na zastupovanie samotný žalovaný a zákonodarcu by nevytváral túto možnosť pre samostatný subjekt, ktorý pôvodne nebol účastníkom konania a prejednávaná vec sa ho netýka. Je toho názoru, že v prípade, ak by vedľajší účastník chcel a mal v úmysle poskytovať ochranu spotrebiteľovi ako slabšej strane, nie je obvyklé, aby ihneď po oznámení svojho vstupu do konania poukázal na to, že ho v tomto konaní bude zastupovať advokát bez toho, aby zistil, v akom stave a akej právnej náročnosti je ten-ktorý prípad. Preto nežiada, aby vedľajší účastník bol principiálne vylúčený z práva na náhradu trov konania, ale aby súdy prihliadali na všetky okolnosti prípadu a nerozhodovali mechanicky, ale racionálne. Argumentácia súdov, podľa ktorej nie je jedinou úlohou združenia na ochranu spotrebiteľa pomoc spotrebiteľovi v konaní pred súdmi, ale združenie založené na ochranu spotrebiteľa vykonáva aj ďalšie úkony v prospech spotrebiteľa, ako napr. vykonávanie mediácie za účelom mimosúdneho riešenia sporov, vyhodnocovanie spotrebiteľských zmlúv a neprijateľných zmluvných podmienok, analýzy trhu zo spotrebiteľského hľadiska, podávanie podnetov orgánom štátnej správy a samosprávny v súvislosti s plnením ich úloh vo veciach ochrany spotrebiteľa, osvetová činnosť (pri ktorých, samozrejme, nie je zastúpené advokátom), je nelogická. Ak dokáže združenie samotné posudzovať častokrát náročné formulované zmluvy, vyhodnocovať neprijateľnosť zmluvných podmienok, upozorňovať na nekalé praktiky a vykonávať mnohé ďalšie aj uvedené úkony, predpokladá sa, že je schopné vykonať aj taký jednoduchý úkon, ako je podanie námietky premlčania či upozornenie na chýbajúcu či nesprávne uvedenú ročnú percentuálnu mieru nákladov (pripomenul § 5b zák. o ochrane spotrebiteľa). Tiež je nesprávny argument súdov, podľa ktorého zástupca vedľajšieho účastníka má právo na náhradu trov konania, pretože ho má jeho (žalobcov) zástupca. Porovnávať také jednoduché úkony, ako je spomínané vznesenie námietky premlčania, či stručné vyjadrenie k žalobe s úkonmi, ktoré začínajú prípravou a podaním žaloby a končia návrhom na vykonanie exekúcie, neobstojí. Navyše, je inkasná spoločnosť a právna úprava na žiadnom mieste nepredpokladá, že už len z tohto titulu sa vie sám na súde zastúpiť. Uvedené platí o to viac, ak ide o zahraničnú právnickú osobu a tým, že je zastúpený slovenským advokátom šetrí trovy konania, k náhrade ktorých by bol prípadne zaviazaný žalovaný, ale aj štát, a to tým, že si jednak neuplatňuje náhradu cestovných výdavkov zo zahraničia do miesta konania pojednávania v predmetnej veci v SR a tiež tým, že v konaní nevyužíva ústavné právo na tlmočníka podľa čl.47 „ods.“ Ústavy SR v spojení s § 18 a § 141 ods.2 O. s. p. K právu na právnu pomoc v prípade, ak účastník konania má zamestnancov s právnickým vzdelaním alebo sám má právnické vzdelanie a napriek tomu si zvolí zástupcu z radov advokátov uviedol náleží ÚS SR IV.ÚS 84/2014 z 23.5.2014. Na záver uviedol, nespochybňuje ústavné právo obsiahnuté v § 47 ods.2 Ústavy SR, podľa ktorého má každý právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, avšak toto právo na právne zast. nie je právom na náhradu trov konania a v danom prípade s poukazom na uvedené argumenty nespĺňa ani svoju podstatu. Zastupovanie advokátom nezodpovedá účelu, ktorý

sleduje procesné právo inštitútom zastupovania advokátom v súdnom konaní. Právo na náhradu trov konania je viazané na účelnosť vynaložených trov. Ak má byť rozhodnutie súdu o náhrade trov konania logickým ukončením celého súdneho konania, tak súd musí dôkladne zvážiť všetky okolnosti prípadu a v odôvodnení svoje rozhodnutie náležite vysvetliť. Nakoľko súd bol povinný z úradnej povinnosti prihliadnuť na premlčanie jeho nároku a vedľajší účastník svojím konaním nijako neprispel k meritórnemu rozhodnutiu súdu, v súlade s najnovšou judikatúrou slovenských súdov mal súd vyvodiť uvedený právny záver. Je toho názoru, že súd opomenul špecifické okolnosti daného prípadu a len mechanicky a formalisticky sa zaoberal úzko vykladaným režimom náhrady trov právneho zast. bez toho, aby právo na právnu pomoc, resp. právne zast. spojil s účelnosťou takto vynaložených trov. V dôsledku uvedeného postupu tak v žiadnom prípade nemožno hodnotiť konanie súdu a jeho záver o náhrade trov konania ako spravodlivý. Je samozrejmé a určujúce pre hľadanie práva, že je vždy nevyhnutné vychádzať z individuálnych rozmerov každého jednotlivého prípadu, ktoré sú založené na konkrétnych zisteniach, pričom nič nezabavuje všeobecný súd urobiť všetko pre spravodlivé riešenie konkrétneho a individuálne charakteristického prípadu. Správnym procesným postupom mal súd o trovách konaniach vo vzťahu medzi ním a vedľajším účastníkom rozhodnúť tak, že vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznáva. VI Na základe týchto skutočností žiadal odvolaniu tak, ako je to uvedené, v plnom rozsahu vyhovieť.

Rozsudok, okrem výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka, nebol odvolaním napadnutý, nadobudol právoplatnosť (§ 206 ods.1,3 O. s. p.), preto nebol v uvedenom rozsahu v odvolacom konaní preskúmaný.

Odvolací súd bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods.2 O. s. p. - v ostatných prípadoch, t.j. neuvedených v § 214 ods.1, možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania) prejednal odvolanie v rozsahu vyplývajúcom z § 212 ods.1,3 O. s. p. a zistil, že neboli splnené podmienky na potvrdenie (§ 219) rozsudku vo výroku o trovách vedľajšieho účastníka, ani na jeho zrušenie (§ 221 ods.1), preto ho, podľa § 220 O. s. p., zmenil tak, že vedľajšiemu účastníkovi nepriznáva náhradu trov právneho zast. 52,37 €. V prejednávanej veci trovy vynaložené vedľajším účastníkom, pozostávajúce z trov právneho zast., nie sú v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania, preto ich nemožno považovať za účelne vynaložené. Je potrebné poukázať na skutočnosť, že vedľajší účastník - vzhľadom na svoj cieľ - bol vytvorený na ochranu spotrebiteľa, že i podľa samotného § 9 bod 5. jeho Stanov sú jeho výdavkami výdavky na financovanie jeho účelu a výdavky na jeho správu, teda z uvedeného vyplýva, že samotný vedľajší účastník je spôsobilý a schopný chrániť záujmy spotrebiteľa. Vedľajší účastník má právo zvoliť si pri účasti v konaní zástupcu, avšak takto vynaložené trovy nemožno považovať za účelné bránenie práva samotného účastníka v konaní. Právo na právnu pomoc sa priznáva každému, tak fyzickej, ako aj právnickej osobe, ak vystupuje v spore ako žalovaná strana a hlavný význam práva na právnu pomoc spočíva v tom, že orgány uvedené v Čl.47 ods.2 Ústavy SR majú zodpovedajúcu povinnosť nebrániť účastníkom, aby v konaní pred nimi využívali právnu pomoc, že súčasťou základného práva na právnu pomoc je aj právo na úhradu účelne vynaložených trov konania a v tejto súvislosti má vedľajší účastník rovnaké možnosti ako ktorýkoľvek iný účastník v konaní v súvislosti so svojim zastúpením v rámci zák. upravených možností, t. j. nie je vopred vylúčený z možnosti zvoliť si na svoje zastupovanie advokáta, avšak tým, že sa mu neprizná náhrada trov konania - trov právneho zast., pretože sa nepovažujú za účelne vynaložené, lebo neboli v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania (nález II.ÚS 78/03 z 9.9.2004 ÚS SR), nie je porušené jeho základné právo na právnu pomoc a rovnosť účastníkov v konaní podľa Čl.47 ods.2 a 3 Ústavy SR. Znenie § 137 O. s. p. (účinné od 1.1.2012) síce medzi trovy konania zahŕňa i náhradu výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, avšak ide o náhradu výdavkov právnickej osoby, nie o odmenu za zastupovanie, ak je zástupcom advokát tejto právnickej osoby. Napokon treba dodať, že paušálny vstup vedľajšieho účastníka do všetkých konaní, v ktorých žalobca vystupuje, bez zreteľa na stav konkrétneho súdneho konania, vôľu spotrebiteľa a účelnosť jeho úkonov, nemožno považovať za dôkaz o jeho vôli naplniť cieľ svojej činnosti. S prihliadnutím na cieľ vedľajšieho účastníka, ktorým je ochrana a presadzovanie oprávnených záujmov spotrebiteľa, a na konkrétne okolnosti prípadu a to najmä skutočnosť, že vstúpil do konania ako profesná organizácia na ochranu spotrebiteľa z vlastného podnetu, a splnomocnil na svoje zastupovanie advokáta, hoci zo samotnej jeho podstaty vyplýva, že musí byť schopný pomáhať tomu účastníkovi konania, na strane ktorého vstupuje do konania, nemožno - ako už bolo uvedené - považovať jeho trovy za účelne vynaložené a tiež nemožno opomenúť skutočnosť známu odvolaciemu súdu z iných vecí, v ktorých je ten istý žalobca, ako v prejednávanej veci, že aj iné subjekty s rovnakým predmetom činnosti (cieľom) ako vedľajší účastník, vstupujú do toho istého konania na strane žalovaného ako vedľajší účastník a na svoje zastupovanie splnomocňujú advokáta,

čo nutne vedie k úvahe, že primárnou pohnútkou pre vstup do konania nie je ochrana práv konkrétneho spotrebiteľa.

Podľa § 224 ods.1 O. s. p. ustanovenia o trovách konania pred súdom prvého stupňa platia i pre odvolacie konanie.

Podľa § 142 ods.1 O. s. p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 151 ods.1 prvá veta O. s. p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Vedľajší účastník nemal v odvolacím konaní úspech, preto nemá právo na náhradu jeho trov a žalobcovi náhrada trov odvolacieho konania nebola priznaná, lebo si ich neuplatnil.

Výsledok hlasovania - pomer hlasov: 3 hlasy za (§ 3 ods.9 tretia veta zák.č.757/04 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti uzneseniu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.